

KISVÁRDAI LAPOK

JÚNIUS 25.

A HATÁRON TÚLI MAGYAR SZÍNHÁZAK XX. FESZTIVÁLJÁNAK NAPILAPJA – X. ÉVFOLYAM 7. SZÁM – 2008. JÚNIUS 25.

Hova nyílnak az ajtók?

Mióta görög paloták előteréből polgári szalonokba húzódott a dráma, minden drámaíró megküzd a feladvánnyal: hogy hozza be a színre az új szereplőt, az milyen okkal, magyarázattal, szándékkal érkezzen–távozzon.

Az ajtó a színpadon tehát evidencia.

A *Hyppolit*, a *lakáj* kassai előadásának hátsó, középső ajtaja önálló életre kelt. Engedelmesen kinyílt, ha nyitották, de megmakacsolta magát és csak azért se csukódott, ha csukták. Pedig a szabadon lengő ajtószárnyal több színész is hősieles küzdelmet folytatott, hogy az engedetlen díszletelem ne tárja fel szemérmetlenül a nézőknek a hátsó takarást. A komáromi *Anyám azt mondta, hogy ne* című előadásban – a szereplők több generáción átívelő életükben felhők közti fekete réteken át közlekedtek a színpadi térbe és a bal oldalt álló faajtó csak halálba induláshoz volt használatos. A beregszászi *Háztűznézőben* sok mobil ajtót cipeltek a játékosok a hátukon, mint csiga a házát, és így számtalan saját, alkalmi teret hoztak létre maguknak. A szatmárnémeti *Az ajtóban* csak a főszereplőktől értesültünk róla, mit őrzött majd' egy egész előadáson át.

Mióta a polgári szalonokból az üres térbe szabadult ki a dráma, a drámaírók változatlanul küzdenek a feladvánnyal, hogy hozzák be és vigyék ki szereplőiket, de az ajtó a színpadon többé nem evidencia. Pedig az rendszerint most is fából vagy furnérból készül, de nem a megérkezés és távozás tárgyi feltétele többé.

Nem keresünk magyarázatot, okot s néha még szándékot se a színpadra érkezéshez. Szabadságot kaptunk. Bejövünk, de nem érkezünk meg. Eltávonzunk, de nem megyünk ki.

Öt napja ülök a szakmai beszélgetéseken, és egyre többször jut eszembe, nyílnak-e ajtók Magyarországról Kassára, Komáromba, Beregszászra, Szatmárnémetibe és viszont. Ugyanazt a magyart beszéljük-e a két oldalon?

És néha úgy találok, kopogtatunk, sőt dörömbölünk az ajtón, nyomogatjuk a kilincset, pedig az ajtó a levegőégben áll, és az egymáshoz való eljutásig egyszerűen csak át kéne lépni a falon.

Faragó Zsuzsa

Ízléshatáron innen és túl

Richard O' Brian: Rocky Horror Show – Újvidéki Színház

Wassermann–Leigh–Darion: La Mancha lovagja – csíkszeredai Csíki Játékszín

Balázs Áron

Végletes véleményeket váltott ki az Újvidéki Színház *Rocky Horror Show* című előadása, a teljes elutasítástól, a felháborodástól a rajongásig. Voltak, akik totális ízlésficamnak tartották az előadást, mások kedves, játékos önrónikus paródiának. Abban talán mindenki egyetért, hogy az egésznek nincs se füle, se farka, nem polgárpukkasztó, idegborzoló, és egy csöppet sem félelmetes. Van viszont svungja az előadásnak, **Nagy Viktor** rendezése eljátszik az ismert történettel. Néha ugyan húzd meg, ereszd meg jellege van a produkciónak, olyan mint egy házibuli, amin mindenki kedvére ökörködik, hangoskodik, jókora ramazurit, felfordulást csinál.

Az is móka, hogy bezárnak minket egy fémkasztóniba, amiből ugyanúgy nem tudunk kijönni, mint a história főhősei a fura, lidérces fazonokkal teli kastélyból. **Szendrényi Éva** nézők által körülvett színpada egy lokál pódiumára emlékeztet, egy ócska kis lebujiára, ahol nem éppen az ízlés és a színvonal a fontos, hanem a szereplők tobzódása, a testek közszemlére tétele, a vágy mesterséges eszközökkel való felcsigázása. És persze megengedett a nagydídemű szereplők általi macerálása. Ezt kiélvezik a színészek, kokettálnak a

publikummal, kipécéznék egy-egy nézőt – zsűritagok előnyben –, erotikus mozdulatokat tesznek az irányába vagy éppen inzultálják, erőszakosan kezét csókolnak, leveszik a szalmakalapját, vagy éppen hozzásimulnak. Jókedvvel, lendülettel ripacskodnak, nagy energiákkal táncolnak, erotikusan vonaglanak, móríkálják magukat. Felsrófolt hangerőt használnak. Nyerek, faragatlanok, nyelvet öltögetve lépik át az ízléshatárt, gúnyt űznek a létéből is. Karikatúraszzerű vázlatossággal játszanak egy-egy túlmozgásos, abszurd figurát, torz pófát.

Lehetne ebben lázadás, a bevett, konszolidáltak látszó világ elutasítása, de Nagy Viktor érezhetően nem akar többet, mint egy energiadás színpadi ribilliót, amiben kihancúrozzák magukat a színészek, a közönség pedig jól szórakozik. És ez tulajdonképpen így is történik. Sokat nevet a nézők zöme, bár néhány mogorva arc is látható a publikum sorai-ban, lerí róluk, hogy kikérik maguknak ezt az egészet. Lehet ezen a produkción vitatkozni, de legalább nem volt unalmas, ami jó néhány fesztiválprogramról nem mondható el. Ezúttal volt lendület, ritmus. **Balázs Áron** pedig megteremtett a kastély uraként egy kényeskedő, hektikus, állandó felhevült állapotban lévő, transzvesztita szörnyalakat, aki a középpontjában áll az egész hajcihőnek.

Az újvidéki előadásban voltak énekesi teljesítmények, a tegnapi program másik zenés előadásában, a *La Mancha lovagjában* viszont annyira nem, hogy ezáltal megkérdőjeleződik a produkció léte. Ez nyilván kevésbé tűnne fel, ha átütő erejű lenne a rendezői koncepció, de **Parászka Miklós** nem vállalkozik másra, minthogy a lehető legkonvencionálisabb módon színpadra tegye a klasszikusnak számító musicalt. Alig vannak kidolgozott szituációk, a prózai jelenetek inkább összekötőszövegnek számítanak a darabhoz. **Fülöp Zoltán** a tavalyi fesztiválon a *Hegedűs a háztetőn* főszereplőjeként remekelt, most nem annyira erőteljes Don Quijote. Tekintetében ott a fantaszták elszántsága, redőktől kimunkált arcán az élettapasztalat, de kevésbé feledkezik bele a játékba, és a humora is alig mutatkozik meg. Komótos lassúsággal csörgedezik a cselekmény, majd általában kínos előadásban elhangzanak a dalok, amelyeknek sláger voltuk miatt örül a közönség. Népszerű zenés darab előadása rendszerint siker a Várszínházban. A csíkszeredai Csíki Játékszín produkciója is sikert aratott. Volt vastaps, sőt némi ováció is. Ettől azonban még egyáltalán nem lehet elégedett magával a társulat.

Bóta Gábor

A csíkszeredai *La Mancha lovagja*

Kiszínező

Csehov–Kiss Csaba: De mi lett a nővel?

Temesvári Állami Magyar Csiky Gergely Színház

Már sokan méltatták Kiss Csaba Csehov-novellákból írt színdarabját, okkal, mert nemcsak a csehovi életírodalomból tett élénk, hanem hozzáadta a mai életét is. Jura, Aljosa és Gyabkin Laura Palmer után is kérdeznak, amikor Irina Bikulina titkát keresik.

A temesvári előadásban a három szereplő vidéki színészként anekdotázza végig az előadást. Szakmai ártalomból valamilyen hangszeren prűntögnek időnként megindulva maguktól. A gyakori ritmusjáték az egyébként is élményként szóló szöveget teszi még zamatosabbá.

Ebben a zenélgetéssel gazdagított keresésben egyik játékszerük a kottatartó, amely legtöbbször térbeli, időbeli elválasztót alakít, és ez szépen összecsend a nem kottából játszó – éppen nem színpadon, de (mondjuk büfében) magukat alakító – színészek sztorizgatásával. A színészek egymás előtt nem alakoskodnak, nyilván régóta kollégák, barátok. Így Aljosa (**Kiss Attila**) a szenvedő, a lángoló szerelmi bánatban szétomló típus, Jura (**Bandi András Zsolt**) a titokzatos macsó, akinek

ügyes kis trükkje a hallgatás, mert tud ő beszélni, ha akar, és Gyabkin (**Aszalos Géza**), aki szereti kifigyelni a többieket, aztán magáról időnként megfélelmezve hevülten rajongva fecseg. Ők hárman a típusférfiasságukkal elevenítenek meg egy nőt, a férfivágyat játszva el. Ahogy belekezd egyikük egy történetbe, az átélés boldogsága adta étvágygal, egy másik rögtön odaszól: *csak ne színezd!* Szép, némi irigységet sem szégyellő pontos férfiszerep-mondat ez. Élvezetes az előadásban, hogy a színészeket játszó színészek ugyanúgy mesélnek a nőről, ahogy a fociról. De mégis engedik sejteni, hogy a csehovi történetekben a nőről inkább hallgatni lehet. Arról az Irina Bikulináról beszélnek, játszanak (itt

bicsaklik egy kisé az alaphelyzet: túl gördülékenyen untermankodnak egymásnak, de a játékkedvük feledteti ezt a problematikusságot), aki már nincs itt, és nem is lesz. Ezért nem kellene, hogy itt legyen. Talán az lett volna a legszebb, ha a próbafolyamatban részt vesz Irina Bikulina (**Magyar Etelka**), mert egy igazi női váll, egy igazi lépés kifelé az eltűnésbe inspirálóan játékos lehet, de az előadásban nem vesz részt, nem gyengíti a férfiak lehetősé-

magas szovjet kosárlabdázónőt idézi meg az idomtalanul nagy szoknya) és nem szexi altszaxofonos, aki a darab vége felé egyre többet beszél; hanem átél, netán átélni vágyott történet, ami azonban elmúlt, és gyaníthatóan nem is mindig baj, hogy elmúlt: *A zsidbadásra várok*, mondja Gyabkin, egy fogorvosi váróban. Bent ketten fogorvost alakítva beszélgetnek, és egy ideig folytatják a játékot, de a jelenetet egyszer csak megszakítják,

Bandi András Zsolt, Aszalos Géza és Kiss Attila

gét, hogy eljátszassák a vágyakozásuk igazságát, drámaiságát. Egyébként pedig a férfiakat gyakran terhelik a nők azzal, hogy beszélnek. Legalább az eltűnt, elveszített nőknek nem kellene beszélniük.

A díszletből nem következik a varázslatos vidéki hely, hiába taposunk sok vég színes selyemben a nézőtérre. Háttal a színpadon, a közepén kisé megnyíló óriási női szoknya (amit először hatalmas női nemi szervnek gondoltam) rontja a színészek esélyeit, hogy elhíthessék velünk a hiányt, a vágyat. Ebben a színdarabban, pláne Csehovnál, a nő nem selyem, nem Uljana Szemjonova (a néhai 213 cm

mondván a fogászati históriában már túlzottan benne maradtak. Persze a történetekkel, a kedvvel való játékkal megvan már az a mindent átlengő vágy, amihez képest szól ez a zsidbadásos mondat, amit ismerünk jól.

Az előadás végére egyre több történetmotívum ismétlődik, mintegy értésünkre adva: mindenki vágyik valaki után, mindenkit elhagynak, de a legszemélyesebbnek megélt szenvedésünk is tucat-történet. De azért mindannyian próbáljuk ezeket mesélni – a három vidéki színészt alakító is ezt játszotta – és Csehovnak hányszor, de hányszor sikerült.

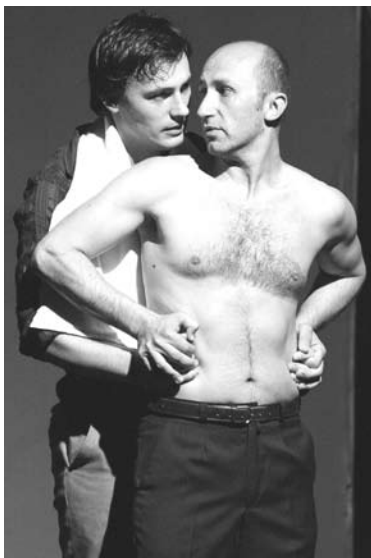
De mi lett a nővel?

John Steinbeck: George és Lennie – Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház

Barabás Olga tiszteletre méltó me-részséggel kísértette meg a lehetetlent, amikor John Steinbeck *Egerek és emberek* című művéből megpróbálta kivonni a szentimentális giccset, a jól megcsinált darab mesterkéltségét, kiszámítottságát, és az író más műveiből vett motívumokkal felgazdagítva több rétegű, igazabb és mélyebb játékot próbált meg létrehozni.

Egy látásra és hallásra, három réteg tűnik föl. Természetesen nem maradhat el a lélektani sík, Lennie fogyatékoságának finom, hitelességre törő költőiséggel átítatott ábrázolása. Ezt **Mátray László** kiválóan megoldja. Annyi félelem és szorongás, alig rezdülő rettegés van ebben a melák figurában, és annyira nincs benne semmi szájalomra játszó érzélgősség, hogy ez eleve kizárja a szokott hatásvadászatot. **Nagy Alfréd** George-a viszont némileg elhalványul attól, hogy vissza kell fognia a Lennie-hez fűződő kapcsolata teátrális kettős-ségét, a se veled, se nélküled állapot e különös változatban is többnyire kísértő közhelyességét.

A történet ugyanakkor feldúsul a kapitalista gazdaság működésének szinte szociológiai igényű, ravaszul differenciált rajzával. Curley és apja között a darab nagy részében családi háborúság folyik a gazdaság ellenőrzéséért, ráadásul valóságos szakszervezeti mód-szerekkel. Nemcsak dolgoztatják és fizetik, nemcsak elnyomják és kizsákmányolják a munkásokat, de meg is akarják nyerni maguknak, illetve az apa külön profitra is szert akar tenni azzal, hogy gondoskodni kíván munkásai mulattatásáról is, azaz megszervezi, hogy keresetüket nála költse el. Ebbe a társadalomtudományi tanulmányba, amely elvont módon korunk felé mutat, viszont

Kolcsár József és Váta Loránd

Nagy Alfréd és Mátray László

megint csak beleszól a lélektan és a sors. Curley harca apja ellen, hivatkozása ügyes üzleteire, vállalkozásaira, vagyonára légvár, puszta hazugság. A két réteg, a pszichológiai és a szociológiai nemigen tud összezsizsolódní, s ezt még az is nehezíti, hogy fölöttük, közöttük ott csetlik-botlik az amerikai álom egy változata, a saját vagyon, birtok, egy tanya megszerzésének ábrándja, amelynek ábrázolását **Pálffy Tibor** markáns egyénisége és erős színésze-te tartja pontosan az irónia és részvét határán. Az akár erény is lehetne, hogy nincs a szokott didaktikus, nagykönyv-

be illő direkt kapcsolat a társadalomrajz és a lelki torzulások ábrázolása között. Nem rágják a néző szájába az összefüggést. Az viszont baj, hogy helyette ür, olykor szakadék érződik a két sík között.

A játék, a zene, a díszlet és egyéb kellékek mindehhez csatolnak egy harmadik, kicsit szimbolikus és erősen hangulati háttérrel, amelyet szabatosan értelmezni valószínűleg lehetetlen, de főképp szükségtelen. A díszlet, amely ugyancsak

a rendező munkája a realiztikus jelmezekkel együtt, részint jelzésszerűen mutatja föl a környezetet, részint titokzatos jelentésű jelképeket tartalmaz. Felfüggesztett falak gördülnek jobbra-balra, rájuk sokáig kiszáradt fa ábrája vetül, később a száraz ágon szép piros almák jelennek meg, s a játék végén az almák drámaian gördülnek le haránt irányban a színpadon, hangjukkal is érzékeltetve a sors könyörtelenségét. Sokszor egy-egy jelenet irrealitását, túlzottságát, a közben szóló zene (**Zeno Apostolache** munkája) irrealitása kontrázza meg, s éppen ettől lesz az hiteles.

A sepsiszentgyörgyi társulat jelenléte a színpadon pedig mindenképpen bizonyos minőséget garantál. **Szabó Tibor** joviálisan galád gazdáját, **Váta Loránd** galádságot mutató, közben mélyen sérült lelkét rezzenetlen arca mögött is láthatóan rejtegető Curley-jét, **Kicsid Gizella** gyomorfájós szórakoztató hölgyét, **Magyarosi Imola** légiésen gyermeteg alakját Curley feleségének szerepében, **Ruszuly Éva** piros ruhás lányát, **Márton Lóránt**, **Diószegi Attila**, **Erdei Gábor** együttes játékát örömmel nézni akkor is, ha az előadás egészében nem igazán talál az ember lelke közepébe.

Zappe László

Más kapukat kinyitni

Mátray László – Lennie és a saját útjáról

– Hányadik közös munkád volt ez Barabás Olgával?

– Ha jól számolom, a hatodik.

– Miért szeretsz vele dolgozni?

– Inkább őt kellene megkérdezni arról, miért szeret velem dolgozni! Főiskolás voltam, amikor először találkoztunk. Harmadéven egy Nimwégai Márikát akartunk csinálni, de az nem jött össze, és átcsúszott negyedikre. Aztán hozta a Jó reggelt, napsugár! szövegét. Így kezdődött. Előítéletek és sablonok nélkül közeledett hozzám. Nagyon megnyugtató vele dolgozni, mert bár van köztünk harminc centi magasságkülönbség, mégis biztonságban érzem magam mellette. Hú... nehéz ezt szavakkal megfogalmazni, ez inkább egy érzés.

– Ismerted a darab alapanyagát, Steinbeck világát? Egyáltalán: te is Lennie-t osztottad volna magadra?

– Ha abból indulsz ki, hogy Lennie fizikai erejét valahogy láttatni kell, akkor biztosan nem George vagyok, de bárki mást örömmel játszottam volna. A regényt olvastam, a filmet is megnéztem, próbáltam utánajárni Steinbecknek, az írásainak, és Florin Piersic alakításáról is sokat beszéltem. De először egyáltalán nem olyanak képzeltem, mint amilyené Olga által lett. Lehet, hogy külsőségekben gondolkodtam, az értelmi fogyatékoság közvetlenebb, egyértelműbb megfogalmazásában. Aztán jött Olga, és hozta az ő történetét, mert ami a regényírás korában, abban a társadalmi kontextusban mellbevágó volt, itt nem az a központi kérdés. A hangsúlyok átkerülnek, és nem a kiszolgáltatott, szegény, dolgozni vágyó fiatalemberekről szól a darab. Megerősítettük a környezetet, de nem szociográfiát akar mutatni az előadás. Lennie az érzékiséget képviseli, de nem a testi-szerelmi értelemben, hanem ahogy a világot érzi. Neki minden nő anyag. Az elsónél a ruha tapintása, a másodiknál a haj puhasága fogja meg. Nem szexuálisan vonzzák,

mindkét gyilkosság véletlen baleset következménye. A filmben történik arra utalás, hogy a nőt izgatja a retardált Lennie, aki nem ezért szorítja meg őt, hanem mert bepánikol. Azt szeretnénk volna, hogy a haláleset és a lelövés se tűnjön szándékosnak. Mint amikor véletlenül megcsúszik a kezed. Nem hiszem, hogy ne lenne tisztában azzal, mekkora az ereje. Megmutathatnánk persze ezt úgy, hogy húzok egy öntonás szekeret, ami persze papírmásé, de az hazug gesztus lenne.

– Lennie mellett ott van George. Milyen kapcsolat van közöttük?

– Magam sem értem. Ez az, amit senki nem ért: olyan tiszta férfibarátság, ami ma már nagyon ritka. George vigyáz a kiszolgáltatott Lennie-re, akit a világ folyton bánt és kizsákol. Közös vágyaik vannak, legfőképp a tanya, ahol önmaga tudna lenni. A *Világtalanokkal* ellentétben, ahol nyilvánvaló az egymásra utaltság, itt nem lehet tudni, hogy egy adott ponton az, akinek látszólag szüksége van a másikra, miért dönt úgy, hogy vége.

– Megszenvetél a szereppel?

– Az *Yvonne, burgundi hercegnő* Fülöp hercege után azt tudom mondani, hogy nem. De ez nem olyan

alakítás, amiről húsz év múlva majd beszélnek.

– Mert?

– Nem tudom. Lehet, hogy már nem is kell, hogy húsz év múlva is beszéljenek róla.

– Fáradtak tűnsz.

– Az vagyok. Kicsit elveszett, kicsit kiábrándult.

– A színházból?

– Igen. Azt érzem, hogy nem tudok megújulni. Nem látok tisztán. Csodálkozom, hogy vannak ezek a fesztiválok, és vannak, akik itt mindent megnéznek. Elhiszem, hogy létezik vad kíváncsiság. És a rossz előadásokat is meg lehet bocsátani. De magamat egyelőre nem tudom újrageszteni. Lejátsszuk az Yvonne-t, és utána pihenni fogok. Érdekes az, hogy gyergyói kollégám, Antal D. Csaba is ugyanerről beszélt a tegnapi Kisvárdai Lapokban. Én sem akarok persze kilépni a színházból, de nagyon erősen akartam járni egy utat, és lehet, hogy meg kell változtatnom az irányt, vagy más kapukat kinyitni. Újat kell találnom eszközökben, attitűdben.

– Ez pillanatnyi állapot?

– Nem hiszem. Furcsa ez, mert amikor csinálod, nem érzed. Olyan, mint az izomláz. Fáj, de csak akkor, ha leállsz, ha futsz tovább, ha felveszed a tempót, már nem szúr.

– Csöndre van szükséged?

– Valami ilyesmire, igen. Nem vagyok hegymászó vagy nagy úszó, nincs jó motorom, hogy elinduljak, tudom is én, Moszkváig. Gondolkodtam a Camino végigjárásán, de úgy tűnik, még nem jött el arra az idő. Mert végigjárni nem nagy ügy, a fizikai részét a Kárpátokban is lehet teljesíteni. Ennél jóval spirituálisabb élményre vágyom.

Törölt és megtartott emlékek

Horváth Z. Gergely lezárta a fejezetet

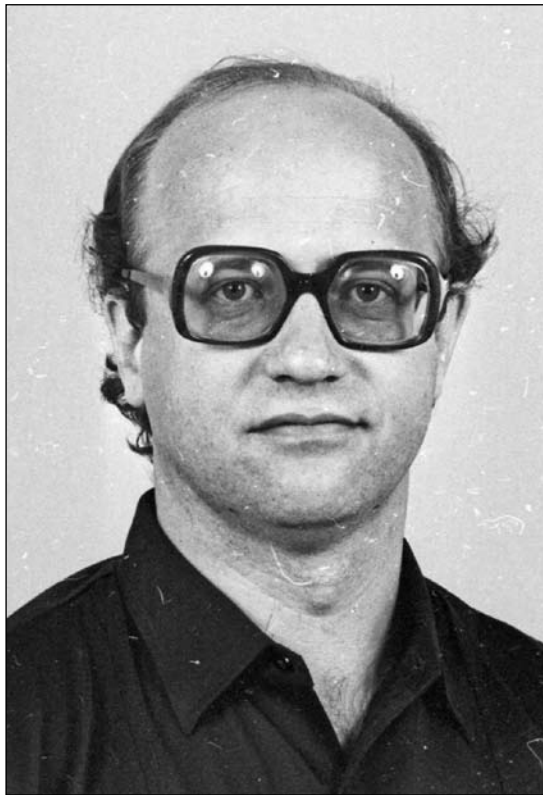
A fesztivál történetében 1992 és 2001 között fontos szerepet játszott Horváth Z. Gergely, aki a Kisvárdai Várszínház művészeti vezetőjeként szervezte az eseményeket. A Magyar Televízió egykori főrendezőjével emlékeket próbáltunk idézni. Nem ment könnyen.

– Hogyan került Kisvárdára?

– Talán televíziósként voltam ott egy közvetítés miatt, vagy valamelyik határon túli színházból közvetítettünk és amiatt, de az is lehet, hogy a zsűribe hívtak meg először – nem is emlékszem már pontosan... Igen, ez utóbbi történt, zsűrizni hívtak. Majd pályázatot írtak ki a Várszínház művészeti vezetői posztjára, s azt megnyertem. Ezután kilenc évig dolgoztam Kisvárdán mellékállásban. Abban az időben a Magyar Televízió-ban főrendező voltam, később az Irodalmi és drámai műsorok szerkesztőségének a vezetője is lettem. Az MTV művészileg és anyagilag is segítette a fesztivált. Ismeretségeim révén mozgósíthattam a „szakmát”, sokan – köztük a legnevesebb művészek – eljöttek a fesztiválra. Nyaranta pedig mindig készült egy koprodukciós tévéjáték, amelyben a Várszínház partnere az MTV volt. Szerény számítások szerint is körülbelül 65 millió forintot sikerült szerezni Kisvárdának.

– Ki válogatott, hogyan állt össze a program?

– A művészeti tanácsot a színházak képviselői, a művelődési ház igazgatója, Nyakó Béla és én alkottuk. Mindvégig rendkívüli jelentőséggel bírt Nánay István munkássága, bölcsessége, szaktudása. Rendszeresen jártunk a határon túltra előadásokat nézni, a színházak meghívása-ajánlása alapján és természetesen azon fölül is, s amit fontosnak ítéltünk, azt Kisvárdán bemutatattuk. Mindig figyelembe vettük a társulatok kívánságát. Nekem az volt az elvem, hogy nem innen kell okosnak lenni, hanem együtt kell dolgozni. A lehetőségeinkhez mérten igyekeztünk a

Horváth Z. Gergely – Forrás: MTV Archivum

színházakat a legelőnyösebb oldalukról megmutatni, nívós előadásokat hívni a fesztiválra. A nyári tévéjátékokkal sok színészt tudtunk foglalkoztatni, és ezáltal a színházi és tévés-filmes szakma megismerte őket, ami magyarországi vendégszerepléseket is eredményezett.

– Mi volt akkor a fesztivál funkciója?

– Kezdetben a fesztivál nyilván kiállításnak is számított, hiszen a határon túli színészeknek küldetésük volt a magyarság összetartása. Ahogyan az évek teltek, egyre inkább a szakmai viták kerültek előtérbe, az előadások megbeszélései komoly elemző fórumokká váltak. Remek légkörre volt a fesztiváloknak, akik ide eljöttek, soha nem bánták meg. A zsűritagok sem, akiket mindig személyesen kértem fel, mert hiteles személyiségüknek, véleményüknek messzemenően kiható jelentősége volt. Kisvárdával kapcsolatban gyakran elhangzott, meg kellene osztani a fesztivált más várossal, hogy szélesebb közönséghez is eljusson, és mert a

színpadi korlátok miatt az előadások sok kompromisszumra kényszerülnek. A művelődési házban nagyon széles a színpad, de nincs magassága, zsinórpادلása... A város azonban joggal ragaszkodott az eseményhez.

Felmerült az egységes magyar színházi találkozó igénye is, én a híve lettem volna. De ehhez nagyobb együttműködés kellett volna az épp induló POSZT és Kisvárdá között. Azt hiszem, az évek múlásával a kisvárdai elkülönülést a kor már meghaladta. A hagyományokból megújulva lehetne új útra térni. A határok a kultúránkban jelképesek, jelentőségük amúgy is átalakul az Unióban, szerintem egységes magyar nyelvű színházi kultúra van, több és szabaddabb átjárással az egyes színházak között. Meg kell mutatni magunkat és tanulunk is kell az európai, és ezen belül a környező népek művészetéből. De most sem akarok kívülről és messziről okoskodni.

– Hogyan ért véget az ön kisvárdai története?

– A harmadik ciklus után indoklás és köszönet nélkül nem hosszabbították meg a szerződésemet. Valószínűleg az is benne volt ebben, hogy az MTV-nél megkezdődtek az elbocsátások, a Drámai Szerkesztőséget az első között szüntették meg, és ez az anyagi támogatás végét jelentette.

– Keserű?

– Azóta nem voltam lenn Kisvárdán. Ezt a fejezetet lezártam.

– Kik azok a színészek, akik sokat jelentettek a számára?

– Czintos József elsősorban, aki minden darabomban benne volt, meg Bogdán Zsolt, és a többiek is, különösen Hunyadi László. Szeretettel gondolok valamennyiükre. Már valószínűleg elfelejtettek.

Még egyszer, előlről

Díjakban gazdag szezón az Újvidéki Színházban

Bemutatóinkról SZUBJEKTÍVEN...

Richard O'Brian: *Rocky Horror Show*.
Rendező: Nagy Viktor. Dinamikus, látványos, sci-fi-horror-paródia! Transzvesztiták, gyilkosságok – karnyújtásnyira a nézőktől. Hátborzongatóan jó!

Heinrich von Kleist: *Homburg hercege*.
Rendező: Tóth András. Nem az a fontos, hogy mikor és hol játszódik a történet. Nincsenek klasszikus értelemben vett hősök. Emberek vannak, akik alárendeltjei, végrehajtói a hatalomnak.

Góli Kornélia: *Orfeum*. Zenés színházi nosztalgia, avagy rossz egyedül, rendező: Puskás Zoltán. Egy interaktív társkereső iroda rövid, de bonyodalmas története, rengeteg szerelem. Dalok csendülnek fel az Újvidéki Színház emlékezetes előadásaiából.

Egressy Zoltán: *Portugál*. Rendező: László Sándor – művirágok, kocsmaszag, céllövölde, bicikli, fröcsikék literszám és kiváló színészi alakítások. Színház és valóság, kacagás és szánalom.

Federico García Lorca: *Bernarda Alba háza*. Rendező: Radoslav Milenković. Szívbemarkolóan tragikus történet, egy percig sem komolytalan, mégis nevetek. Hisz az élet is ilyen!?

Michael Frayn: *Még egyszer hátulról, avagy ajtók és szardíniák*. Rendező: Puskás Zoltán. Ki ne lenne kíváncsi, mi történik egy próbán vagy a kulisszák mögött? Hát tessék

Még egyszer hátulról, avagy ajtók és szardíniák

megnézni! Mert ebben a darabban minden megtörténik. Hihetetlenül pontos rendezői és színészi munka, rengeteg kacagás!

És minden másról OBJEKTÍVEN...

3 író – 3 rendező – 3 ősbemutató. Szeptember 21-én, a Magyar dráma napján nyitotta meg kapuit az Újvidéki Színház. A Vajdasági Magyar Drámaíró Versenyt idén is nagyszámú résztvevő- és rajongótábor izgulva végig.

Akik írtak: B. Foky István, Gedei Viktória, Gyarmati Kata. Akik rendeztek: Antal Attila, Lénárd Róbert, Vukosavljev Iván.

A Verseny záróakkordjaként kihirdettük az évad legjobb színészeinek névsorát a közönségsvavazatok alapján. A legjobb női főszereplő: Elor Emina, a legjobb férfi főszereplő: Huszta Dániel. Legjobb női epizódszereplő: Ferenc Ágota, legjobb férfi epizódszereplő: Pongó Gábor.

A vajdasági hivatásos színházak 58. fesztiválján. Nagybecskerekén különdíjat kapott az Újvidéki Színház a zenés színházi műfaj többéves ápolásáért, és a Rocky Horror Show kimagasló minőségéért! A legjobb jelmeztervekért járó díjat Horváth Kata érdemelte ki (Rocky Horror Show).

53. Sterija Játékok

Richard O'Brian: Rocky Horror Show (R.: Nagy Viktor)

Sterija-díjban részesült Balázs Áron a színészi alakításért, Lavro-Gyenes Ildikó a koreográfiáért és Szendrényi Éva a díszletért.

A Dnevnik napilap különdíját Balázs Áron, a Formatervezők és Iparművészek különdíját pedig Horváth Kata (jelmeztervező) vehette át.

Színművésznőnk, Faragó Edit lett az idei év Pataki Gyűrű-díjasa a Szabadkai Nép-színház *Kicsik és polgárok* című előadásában nyújtott alakításáért.

2007 októberétől Újvidéki Színház folyóirata, a Teátrum bővített számokkal jelenik meg.

Portugál

Góli Kornélia

2008. június 25. (szerda)

Az ezerfejű cézár két „arca”

Az éveken át öt főt számláló közönségzsűri idén trióvá apadt, ráadásul az örökös zsűritag címre is esélyes Tarapcsák Zsolt kényszerű kiválásával immáron csupán két „újonc”, **dr. Csontó László** és **Lábiscsák János** képviseli az ezerfejű cézárt.

– Nyolc éve vagyok tagja a helyi Doktorock Színjátszócsoporthoz, ezért is örülök, hogy zsűritagként lehetőségem van megnézni valamilyen előadást, és elleshetek ezt-azt a művészekről –

mondja a doktor úr, **dr. Csontó László** és **Lábiscsák János** aki nem melleleg

a *Hyppolit* közben (egy néző lett rosszul) orvosként is reflektorfénybe került. – Egy kicsit ambivalens érzés számomra, hogy én török pálcát igazi művészek felett. Gyakran felidézem magamban, milyen érzés sikerre éhesen állni a színpadon. Egyébiránt meggyőződésem, hogy óriási erkölcsi hasznot hozott és hoz a fesztivál a városnak. Elég csupán arra utalni, hogy a nagy múltú Doktorock mellett már a Református Ifjúság nevű műhely is túl van a szárnypróbálgatáson. S ebben nyilvánvalóan „ludas” a fesztivál is, hiszen egyértelműen ők fertőzték meg a kisvárost a színház szeretetével. Voltaképpen a fesztiválnak köszönhetjük, hogy ismerik Kisvárdát nevét a világban.

– Nálam 10 éves múltja van a színház-örületnek, korábban egy-két darabot

néztem meg csupán, de egyszer csak bérletes lettem – pillantott vissza az időben Lábiscsák János, aki Lábis bátyó (ál)néven alkalmanként publikál, legutóbb egyenesen arra biztatta földijeit, hogy hozzá hasonlóan vegyenek ki szabadságot a fesztivál idejére.

– Én persze könnyen beszélek, mert egyéni vállalkozóként magam osztozom az időmet.

Engem az éjszakai előadások hangulata ragad magával igazán, s nagyon kíváncsi vagyok azokra a produkciókra is, amelyekben a műhelyek

kísérleteznek, illetve új utakat keresnek. A kamaradarabok és a nagyszínpadi előadások között is bőven találni olyanokat, amelyek újszerűségükkel egyenesen letaglózzák a nézőt.

János a fesztiváli törzsközönség oszlopos tagjaként szerényen igyekszik elhallgatni, hogy ő volt az első, aki magánemberként díjat ajánlott fel, méghozzá a legígéretesebb színésztehetségnek. – Egy ideig akadtak követőim a díjfelajánlásban, s ennek ösztönén örültem, azonban lassan alábbhagyott a lelkesedés – ez pedig nagyon bántott. Talán egyszer megérjük, hogy a civil ítések is adhatnak egyéni elismeréseket, mert csupán egyetlen díj nem fejezi ki kellően a közönség szeretetét és ragaszkodását a társulatokhoz.

Kovács Bertalan

Sajtónyilatkozat

A Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) Kulturális és oktatási albizottságának két társelnöke – Botka Lajosné (MSZP) és Gulyás Dénes (FIDESZ) – 2008. június 24-én Kisvárdán találkozott a határon túli magyar színházak igazgatóival. A megbeszélés fő témája a készülő színháztörvény tervezete volt. A találkozó célja a határon túli színházak szempontjainak megismerése volt annak érdekében, hogy azok megjelenhessenek a törvénytervezet szövegében, mivel a határon túli magyar színházak munkássága a magyar színjátszás részét képezi.

A tájékoztatás mellett szó esett az aktuális kérdésekről és a jövőbeli fejlesztés, együttműködés lehetőségeiről is, így például a pályázati gyakorlatról, illetve a szakmai képzésekről, valamint a határon túli magyar színházaknak a magyar identitás megőrzésében játszott szerepéről.

Kisvárdai, 2008. június 24.

A Határon Túli Magyar Színházak XX. Fesztiváljának támogatói:

Oktatási és Kulturális Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alap, Kisvárdai Város Önkormányzata, Szülőföld Alap, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgazdálkodási Központ

Médiatámogatók: Duna Televízió, Vár FM Rádió, Magyar Színházi Portál, MCOnet Kft.

15.30

A helység kalapácsa

Dunaszerdahelyi Epopteia Társulási Műhely
Főtéri Színpad

16.00

Roland Schimmelpfennig:

Nő a múltból

Marosvásárhelyi Nemzeti Színház
Tomba Miklós Társulata
Rákóczi-stúdióterem

18.00

Federico García Lorca:

Bernarda Alba háza

Újvidéki Színház
Művészetek Háza

21.30

Beaumarchais: **Figaro házassága**

Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház
Várszínpad

Fotó-bontás

A Szabadkai Népszínház lebontásáról szóló fotókiállítás július 20-ig látható a Művészetek Házában.

A képeket a színház művésze, Szilágyi Nándor készítette.

A címlapon

Mátray László a George és Lennie című előadásban

KISVÁRDAI LAPOK

a Határon Túli Magyar Színházak XX. Fesztiváljának napilapja

Felelős szerkesztő: Stuber Andrea

Szerkesztőség: Jászay Tamás,
Papp Tímea, Szemere Katalin

Fotó: Kovács Bertalan

Nyomdai előkészítés: Jurás László

Nyomdai kivitelezés: PIREHAB (Kisvárdai)

Felelős kiadó: Nyakó Béla

ISSN 1587-8325

Támogatók:

Oktatási és Kulturális Minisztérium

Nemzeti Kulturális Alap

www.kisvardailapok.hu
www.kisvarda.szhaz.hu